

REPUBLIKA SLOVENIJA
VIŠJE SODIŠČE V LJUBLJANI

SODBA

V IMENU LJUDSTVA

Višje sodišče v Ljubljani je v senatu, ki so ga sestavljale više sodnice mag. Nataša Ložina kot predsednica, Karmen Ceranja kot poročevalka in Barbara Žužek Javornik kot članica,

v pravdni zadevi tožeče stranke SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA, Trstenjakova 8, Ljubljana, ki jo zastopa Odvetniška družba Matoz, o. p., d. o. o. iz Kopra, zoper toženo stranko ZVONKO LAH, [REDACTED] [REDACTED] ki ga zastopa Odvetniška družba Hajtnik Potrpin o. p., d. o. o. iz Domžal,

zaradi plačila,

o pritožbah tožeče in tožene stranke zoper sodbo Okrajnega sodišča v Novem mestu P 249/2016 z dne 6. 11. 2018,

na seji dne 11. decembra 2019

RAZSODILO:

- I. Pritožba tožene stranke se zavrne in se sodba sodišča prve stopnje v I. točki izreka potrdi.
- II. Pritožbi tožeče stranke se delno ugotovi in se sodba sodišča prve stopnje spremeni:
 - v II. točka izreka tako, da se po spremembi glasi:

"Tožena stranka mora tožeči stranki poleg že dosojenega zneska v 15 dneh plačati še 3.929,50 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 13. 10. 2016 do plačila. V presežku (do 8.006,63 EUR) se tožbeni zahtevek zavrne."
 - v III. točki izreka tako, da mora tožena stranka tožeči v 15 dneh povrniti 1.567,76 EUR pravnih stroškov, v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ki začnejo teči prvi dan po izteku roka za prostovoljno izpolnitev obveznosti.
- III. V preostalem delu se pritožba tožeče stranke zavrne in se sodba sodišča prve stopnje v izpodbijanem in nespremenjenem delu potrdi.
- IV. Tožena stranka sama krije svoje stroške pritožbenega postopka, tožeči stranki pa mora v 15 dneh povrniti 399,22 EUR stroškov pritožbenega postopka, v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ki začnejo teči prvi dan po izteku roka za prostovoljno izpolnitev obveznosti.

OBRAZLOŽITEV:

1. Z izpodbijano sodbo je sodišče prve stopnje toženi stranki naložilo, da v 15 dneh tožeči stranki plača 1.231,73 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 13. 10. 2016 dalje (I. točka izreka). V presežku (do zahtevanih 8.006,00 EUR) je tožbeni zahtevek zavrnilo (II. točka izreka) in tožeči stranki naložilo, da v 15 dneh toženi stranki povrne 1.844,60 EUR njenih pravnih stroškov, v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi za čas od poteka paricijskega roka do plačila (III. točka izreka).
2. Zoper navedeno sodbo sta se pravočasno pritožili obe pravdni stranki.
3. Tožnica se iz vseh pritožbenih razlogov iz prvega odstavka 338. člena

Zakona o pravnem postopku (ZPP) pritožuje zoper zavrnilni del sodbe in odločitev o stroških postopka. Strinja se z zaključkom sodišča prve stopnje, da določilo 7. člena Pogodbe o kandidaturi ni nično, ne pa tudi s stališčem, da ne gre za pogodbeno kazen. Meni, da se je sodišče preveč oklenilo kaznovalnega namena pogodbene kazni in pri tem povsem zanemarilo, da gre pri pogodbeni kazni za vnaprej določeno pavšalizirano odškodnino zaradi kršitve pogodbe. Posledično je spregledalo bistvo, in sicer, da kršitve pogodbe ne predstavlja sam izstop poslanca iz poslanske skupine, pač pa posledice izstopa, zaradi katerega tožena stranka (v nadaljevanju toženec) ni več izpolnjeval svojih zavez iz 4. in 5. člena pogodbe, s čimer je kršil sklenjeno pogodbo. Ker ni več plačeval funkcionske članarine in pomagal pri štipendiranju dijaka oziroma študenta, je tožnica oškodovana. Predsednik tožnice je med zaslišanjem pojasnil, da vsebina 7. člena Pogodbe o kandidaturi izhaja iz narave proporcionalnega volilnega sistema, kjer vsi kandidati zbirajo glasove na kandidatni listi, izvoljeni pa so samo nekateri, in sicer glede na odstotek glasov, ki so ga dobili v volilnem okraju. Pojasnil je tudi, da gre za neposredno odškodnino, saj je stranka z izstopom neposredno oškodovana, oškodovani so vsi, ki so prispevali sredstva in glasove za konkretnega poslanca. Glede na datum toženčevega izstopa je stranka vsak mesec izgubila še več kot 1.000,00 EUR, dodatno pa je bila oškodovana, ker toženec ni več plačeval funkcionske članarine. Čeprav predsednik stranke ni uporabljal termina pogodbeno kazen, je jasno, da je bila v 7. členu Pogodbe o kandidaturi določena neka pavšalizirana odškodnina zaradi kršitve pogodbenih obveznosti. Sodišče je zmotno uporabilo materialno pravo tudi pri odločanju o višini tožbenega zahtevka, ker bi glede na določbo 15. člena Zakona o volilni kampanji in referendumu kot stroške volilne kampanje morale upoštevati stroške v višini 168.139,23 EUR in jih ne zmanjšati za znesek 59.747,16 EUR, ki ga je tožnica dobila povrnjenega od države. Odločitve sodišča prve stopnje, da je pošteno, da se stroški volilne kampanje porazdelijo med vseh 88 kandidatov, ki so na listi SDS kandidirali za poslance Državnega zbora, in ne med 21 izvoljenih poslancev, se ne da preizkusiti

4. Toženec se pritožuje zaradi zmotne uporabe materialnega prava in bistvene kršitve določb pravnega postopka. Trdi, da sodišče prve stopnje ni pravilno uporabilo določb o ničnosti in je zmotno odločilo, da z izjemo drugega odstavka 8. člena Pogodba o kandidaturi ne nasprotuje Ustavi RS. Ugotovilo je, da ima kršitev zavez iz 3. člena pogodbe lahko le politične sankcije in politično odgovornost. čeprav je toženec ves čas poudarjal, da

ima zanj tudi pravne posledice, saj je takšna kršitev lahko podlaga za izključitev, kar pa skladno s 7. členom pogodbe avtomatično nalaga povračilo sorazmernega dela stroškov volilne kampanje. Sodišče se tudi ni opredelilo, da sporna pogodba ustanavlja *societas leonina*, ki skladno z 38. členom Obligacijskega zakonika (OZ) že sama po sebi predstavlja nično pogodbo. Prvostopenjsko sodišče ni upoštevalo, da celotna pogodba nasprotuje 82. členu Ustave, ki določa, da so poslanci predstavniki vsega ljudstva in niso vezani na kakršnakoli navodila. Pogodba zavezuje kandidata k določenemu ravnanju, torej po navodilih tožnice, v nasprotnem primeru pa predpisuje sicer politično sankcijo, ki ima pa tudi pravno sankcijo v plačilu sorazmernega dela stroškov volilne kampanje. Iz obrazložitve izpodbijane sodbe ne izhajajo razlogi, zakaj zahteva po povrnitvi sorazmernega dela stroškov volilne kampanje ni pogodbena kazen, zato je podana tudi bistvena kršitev določb postopka iz 14. točke drugega odstavka 339. člena ZPP. Ker iz obrazložitve izhaja, da bi bilo v primeru, če bi bila taka zahteva opredeljena kot pogodbena kazen, takšno določilo nično, je ugotovitev narave 7. člena pogodbe ključnega pomena.

5. Obe pravnici stranki sta odgovorili na pritožbi in predlagata njuno zavrnitev.
6. Pritožba tožnice je delno utemeljena, pritožba tožcenca pa ni utemeljena.
7. Pravnici stranki sta dne 14. 6. 2014 sklenili Pogodbo o kandidaturi za poslanca Državnega zbora Republike Slovenije (v nadaljevanju Pogodba), s katero se je tožnica zavezala, da bo v skladu s svojimi akti podprla kandidata na volitvah v Državni zbor RS in mu v skladu s svojimi organizacijskimi in finančnimi možnostmi omogočila, da se predstavi volivcem (1. člen). Toženec se je s pogodbo (med drugim¹) zavezal: - da bo po izvolitvi takoj vstopil v poslansko skupino tožnice in ves čas svojega mandata sodeloval s tožnico in njenimi organi (2. člen); - da bo pri svojem delu in še posebej pri opravljanju svoje funkcije dosledno spoštoval program in statut tožnice ter druge akte, ki jih sprejmejo pristojni organi tožnice (3. člen); - da bo za čas trajanja mandata tožnici vsak mesec prispeval funkcionarsko članarino v višini 5% neto plače, ob izplačilu prve funkcionarske plače pa ji kot posebno funkcionarsko članarino prispeval znesek v višini 50% neto plače (4. člen); - da bo po izvolitvi za čas trajanja mandata s štipendijo najmanj 60 EUR mesečno pomagal pri izobraževanju dijaka/dijakinje oziroma študenta/študentke, ki ne sme biti sorodnik

¹ Pritožbeno sodišče povzema le za konkretno zadevo relevantne zaveze tožcenca.

kandidata (5. člen); - da v primeru izstopa iz Poslanske skupine tožnice, izključitve oziroma prekinitve sodelovanja s SDS slednji povrne sorazmeren del stroškov, ki jih je SDS imela v volilni kampanji za državnozborske volitve 2014, ki se izračuna tako, da se stroški volilne kampanje SDS za državnozborske volitve, delijo s številom vseh poslancev, ki so bili izvoljeni s podporo SDS (7. člen); - da bo v primeru izstopa, črtanja ali izključitve iz SDS oziroma iz poslanske skupine SDS v Državnem zboru, odstopil s funkcije poslanca (8. člen).

8. Ni sporno, da je toženec dne 24. 8. 2016 izstopil iz poslanske skupine SDS ter se včlanil v poslansko skupino druge parlamentarne stranke. Tožnica s predmetno tožbo na podlagi 7. člena Pogodbe od toženca zahteva plačilo 8.006,63 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 13. 10. 2016, to je sorazmernega dela stroškov, ki jih je imela tožnica z državnozborskimi volitvami v letu 2014 in je izračunan tako, da je skupen znesek stroškov 168.139,23 EUR razdeljen med izvoljene poslance tožnice, ki jih je bilo 21.

Glede ničnosti Pogodbe

9. Toženec je trdil, da je Pogodba nična, ker nasprotuje ustavi, prisilnim predpisom in moralnim načelom (prvi odstavek 86. člena OZ). Poslancu prepoveduje zastopanje interesov celotnega ljudstva oziroma ga sili, da predstavlja interes stranke. Pogodba mu ne dovoljuje upoštevati lastnih življenjskih vodil in se odločati po lastni vesti in prepričanju. Še zlasti je nemoralna določba 7. člena Pogodbe, ki od poslanca zahteva, da v primeru izstopa ali izključitve iz poslanske skupine tožnici povrne tudi tisti sorazmerni del stroškov volilne kampanje, ki odpade na kandidate, ki niso bili izvoljeni. Določba 7. člena Pogodbe onemogoča tožencu, da bi zapustil tožnico oziroma ga veže nase za celotno trajanja mandata. Tudi zahteva tožnice, da mora toženec v zahvalo za njeno podporo plačevati različna finančna nadomestila, je v nasprotju z moralo.
10. Sodišče prve stopnje je ugotovilo, da je nična (1e) določba 8. člena Pogodbe, ki kandidata zavezuje k odstopu s funkcije poslanca v primeru njegovega izstopa iz poslanske skupine (ali iz stranke), ker je v nasprotju z 82. členom Ustave. Glede ostalih dogovorjenih obveznosti toženca je ugotovilo, da gre za dopustne dogovore v okviru avtonomnega urejanja obligacijskih razmerij (3. člen OZ) oziroma pogodbenega razmerja med

tožnico in tožencem. Zaključilo je še, da Pogodba lahko ostane v veljavi brez ničnega določila,² zato (z izjemo obveznosti odstopa s funkcije poslanca) zavezuje obe pravdni stranki. Pritožbeno sodišče se z opisano presojo sporne pogodbe strinja.

11. Poslanci so predstavniki vsega ljudstva in niso vezani na kakršnakoli navodila (prvi odstavek 82. člena Ustave). Ustava torej opredeljuje poslanski mandat kot reprezentativni (svobodni ali nevezani) mandat,³ kar pomeni, da izvoljeni predstavnik v parlamentu ne predstavlja posameznih volivcev, ki so ga izvolili,⁴ pač pa ljudstvo kot celoto.⁵ Kot je pravilno izpostavilo že sodišče prve stopnje, reprezentativni mandat omogoča poslancu, da ravna v skladu s svojo vestjo in prepričanjem in da je pravno neodvisen (nevezan) od stališč in navodil političnih strank, različnih formalnih ali neformalnih neparlamentarnih združenj in posameznikov.⁶ Da so poslanci samostojni, izhaja tudi iz 2. člena Zakona o poslancih.⁷ Poslanec je po povedancem lahko od stranke odvisen le politično, kar pomeni, da so tudi sankcije (za neposlušnost, izstop in podobno) lahko le politične, do katerih praviloma pride pri naslednjih volitvah, ko stranka takšnega poslanca ne uvrsti več na listi kandidatov.
12. Glede na opisano naravo reprezentativnega mandata je jasno, da toženec zaradi izstopa iz poslanske skupine tožnice oziroma iz stranke ne sme trpeti nobenih pravnih „sankcij“ oziroma da toženca ne zavezujejo določbe Pogodbe, ki bi imele namen poslanca (toženca) kaznovati zaradi neposlušnosti ali izstopa iz poslanske skupine oziroma stranke. Sodišče prve stopnje je zato pravilno ugotavljalo, ali je namen spornega 7. člena Pogodbe kaznovanje toženca zaradi izstopa iz poslanske skupine ali vnaprejšnja ureditev medsebojnih finančnih obveznosti v primeru izstopa. Tožnica je namreč zahtevala izpolnitev obveznosti na podlagi 239. člena Obligacijskega zakonika (OZ), hkrati pa trdila, da gre za pogodbeno kazen,

2 Sodišče prve stopnje je zaključilo (in to ni izpodbijano), da to določilo ni bilo pogoj za sklenitev pogodbe (prvi odstavek 88. člena OZ).

3 Svobodni poslanski mandat je esencialna sestavina moderne demokracije in preprečuje eksczesno razraščanje moči političnih strank.

4 V proporcionalnem volilnem sistemu volivec sicer nima neposrednega vpliva na izvolitev kandidata za poslanca.

5 Komentar Ustave Republike Slovenije, urednik Lovro Šturm, Fakulteta za državne in evropske študije, 2010, stran 781.

6 Ibidem.

7 Ki se glasi: „Poslanci so predstavniki vsega ljudstva in pri izvrševanju poslanskega mandata niso vezani na kakršnakoli navodila. Poslanski mandat izvršujejo v skladu z ustavo, zakonom in poslovníkom državnega zbora.“

ki je bila dogovorjena za primer izstopa toženca iz stranke. Pritožbeno sodišče pritrjuje stališču sodišča prve stopnje, da bi bila v primeru, če bi šlo za finančno sankcijo zaradi izstopa, tudi določba 7. člena Pogodbe v nasprotju z 82. členom Ustave.

13. Upnik in dolžnik se lahko dogovorita, da bo dolžnik plačal upniku določen denarni znesek ali mu preskrbel kakšno drugo premoženjsko korist, če ne izpolni svoje obveznosti ali če zamudi z njeno izpolnitvijo (prvi odstavek 247. člena OZ). Pogodbena kazen je civilna sankcija za kršitev obveznosti opraviti izpolnitveno ravnanje, ki se ga je s pogodbo zavezala opraviti pogodbeni stranka.⁸ Je instrument utrditve pogodbene obveznosti, hkrati pa v primeru kršitve pogodbe olajšuje položaj druge pogodbene stranke, ki mora dokazati le splošni predpostavki⁹ za neizpolnitev oziroma nepravilno izpolnitev, ne pa tudi obstoja škode.
14. Če bi bila s 7. členom Pogodbe med strankama res dogovorjena pogodbena kazen, bi bil ta v nasprotju z 82. členom Ustave. Dolžnost povrnitve sorazmernega dela stroškov volilne kampanje glede na 7. člen Pogodbe za poslanca nastopi v primeru izstopa iz poslanske skupine oziroma stranke. Če bi šlo za pogodbeno kazen, bi to pomenilo, da je izstop poslanca iz poslanske skupine kršitev (neizpolnitev)¹⁰ njegovih pogodbениh obveznosti, kar pa bi hkrati pomenilo, da se je kandidat (poslanec) s Pogodbo zavezal, da iz poslanske skupine ne bo izstopil oziroma da bo poslanec tožnice celoten 4 letni mandat. Taka zaveza bi bila v nasprotju z 82. členom Ustave, ker bi poslanca spravljala v pravno odvisnost od stranke, njenih stališč in navodil, kar nasprotuje samemu bistvu reprezentativnega mandata.
15. Sodišče prve stopnje je na podlagi zaslišanja predsednika tožnice in toženca ugotovilo, da namen dogovora iz 7. člena Pogodbe ni bil v sankcioniranju toženca v primeru izstopa iz poslanske skupine stranke med trajanjem mandata, ampak v tem, da se v tem primeru povrnejo stroški, ki jih je imela tožnica s tožencem v volilni kampanji leta 2014. Ugotovilo je, da je tak dogovor dopusten in spada v okvir avtonomije strank (3. člen OZ) pri sklepanju pogodbениh razmerij in v ničemer ne vpliva na pravno neodvisnost poslanca.

⁸ N. Plavšak, Obligacijski zakonik s komentarjem, 2. knjiga, stran 231.

⁹ Da gre za kršitev pogodbene obveznosti, ki ima objektivne znake protipravnega stanja in da vzrok za kršitev izhaja iz sfere pogodbene stranke, ki bi morala opraviti izpolnitev obveznosti.

¹⁰ V obravnavanem primeru za zamudo z izpolnitvijo obveznosti ne more iti.

16. Neutemeljene so pritožbene navedbe tožnice, da je sodišče povsem spregledalo bistvo, ki je po mnenju tožnice v tem, da gre za pavšalizirano odškodnino oziroma za škodo, ki jo je zaradi izstopa toženca utrpela tožnica, o čemer je izpovedal tudi predsednik tožnice, ker gre le za pravno kvalifikacijo, na katero sodišče ni vezano. Odločilno je, da tožnica ne izpodbija dejanskega¹¹ zaključka sodišča prve stopnje, da namen tega dogovora ni bil kaznovanje toženca zaradi izstopa oziroma da je bil namen v povrnitvi stroškov volilne kampanje. Če ne gre za kaznovalni namen, pa je zahtevek za plačilo, ki temelji na 7. členu Pogodbe, lahko le izpolnitveni zahtevek, kar je tožnica nenazadnje tudi sama navedla v tožbi in šele kasneje začela trditi, da gre za pogodbeno kazen.¹² Ker sodišče na navedeno pravno podlago ni vezano, se je pravilno osredotočilo na trditev tožnice, da je za toženca z dnem izstopa iz stranke (tožnice) nastopila obveznost povrnitve sorazmernega dela stroškov volilne kampanje in zahtevek obravnavalo kot izpolnitveni na podlagi prvega odstavka 239. člena OZ.¹³ Povedano drugače, po presoji sodišča prve stopnje toženec ni dolžan povrniti sorazmernega dela stroškov volilne kampanje, ker je izstopil iz poslanske skupine oziroma stranke ali zato, ker bi z izstopom stranki povzročil škodo (kot posledico kršitve pogodbene obveznosti), ampak ker se je za primer izstopa tako (posebej) dogovoril. Da gre za povrnitev stroškov (in ne kazen oziroma škodo) izhaja tudi iz pogodbeno določenega načina izračuna toženčeve obveznosti, ki izhaja iz (dejanskih) stroškov, ki jih je imela stranka z volilno kampanjo.
17. Takšna določba pa ne posega v pravno neodvisnost poslanca. Kot je ugotovilo že sodišče prve stopnje, toženca v ničemer ni omejevala, ampak je le „uredila“ posledice njegovega izstopa iz stranke oziroma poslanske skupine, toženec pa je na to s podpisom Pogodbe tudi pristal. Pritožbeno sodišče na tem mestu dodaja, da bi bila ta določba lahko nična kvečjemu v primeru, če bi vsebovala takšno metodologijo izračuna višine stroškov volilne kampanje, ki bi rezultirala v tako visokem znesku, da bi za toženca

¹¹ Pri ugotavljanju pogodbene volje gre za dejansko vprašanje, pri ugotavljanju pomena in učinkov pogodbe pa za pravno vprašanje.

¹² V pritožbi (spet drugače) trdi, da gre za pogodbeno kazen, ki ni bila dogovorjena za sam izstop, ampak za posledice izstopa, zaradi katerega toženec ni več izpolnjeval svojih obveznosti iz 4. in 5. člena Pogodbe, to je plačeval funkcinarske članarine in stipendije izbranemu dijaku ali študentu. Ta trditev ni utemeljena, najprej zato, ker gre za nedovoljeno pritožbeno novoto (prvi odstavek 337. člen ZPP), poleg tega pa pogodbeno kazen ne more biti dogovorjena za denarne obveznosti (tretji odstavek 247. člena OZ).

¹³ Ki določa: „Upnik je upravičen zahtevati od dolžnika izpolnitev obveznosti, dolžnik pa jo je dolžan izpolniti pošteno v vsem, kot se glasi.“

predstavljal resno oviro pri odločitvi za izstop iz stranke oziroma poslanske skupine. Povezava med stroški, ki jih je imela tožnica z volilno kampanjo, in številom izvoljenih poslancev se pritožbenemu sodišču zdi razumna, kar bo obrazloženo v nadaljevanju.

18. S tem je delno že odgovorjeno na pritožbene navedbe toženca, ki sicer ugotovitev sodišča glede veljavnosti 7. člena Pogodbe v pritožbi konkretizirano sploh ne izpodbija, ampak neutemeljeno graja za samo odločitev nebitveno stališče sodišča prve stopnje glede 3. člena Pogodbe, ki ga je sodišče v 17. točki obrazložitve omenilo le v povezavi z zaključkom o ničnosti 8. člena Pogodbe.¹⁴ Toženec zaman skuša v pritožbi vzpostaviti povezavo med 3. in 7. členom Pogodbe, in sicer, da ima tudi kršitev 3. člena (tudi) pravne posledice, ker je podlaga za izključitev iz toženke, kar avtomatično nalaga povračilo sorazmernega dela stroškov volilne kampanje. V obravnavani zadevi je ključna veljavnost 7. člena Pogodbe in ne 3., poleg tega pa tožnica ne zahteva plačilo sorazmernega deleža stroškov, ker toženec ni dosledno spoštoval programa in statuta SDS in bil zaradi tega izključen iz stranke, ampak zato, ker je izstopil iz poslanske skupine oziroma stranke.
19. Nadalje ni utemeljen očitke toženca, da sodišče ni navedlo razlogov, zakaj ne gre za pogodbeno kazen. Razlogi so navedeni v 22. točki obrazložitve, zato tudi očitana kršitev 14. točke drugega odstavka 339. člena ZPP ni podana.
20. Neutemeljene so tudi pritožbene navedbe toženca, da se sodišče prve stopnje ni opredelilo do trditve, da sporna Pogodba ustanavlja *societas leonina*,¹⁵ ki že sama po sebi predstavlja nično pogodbo po 39. členu OZ.¹⁶ Sodišče prve stopnje se je v 18. točki obrazložitve opredelilo, da gre za vzajemno pogodbo, s katero sta obe stranki prevzeli določene obveznosti. Čeprav so na prvi pogled obveznosti toženca (kandidata) določene bolj

14 Sodišče prve stopnje je najprej ugotovilo, da je le drugi odstavek 8. člena Pogodbe (ne pa tudi druge določbe Pogodbe) ničen (ker zavezuje toženca k odstopu s funkcije v primeru njegovega izstopa iz poslanske skupine tožnice, črtanja ali izključitve iz stranke), nato pa dodalo: „Res se je toženec v 3. členu navedene pogodbe tožnici zavezal pri svojem delu poslanca dosledno spoštovati program in statut SDS ter druge akte, ki jih sprejmejo pristojni organi SDS, vendar ima lahko kršitev navedene zaveze za posledico le politične sankcije in politično odgovornost, v nobenem primeru pa za toženca nima pravnih posledic.“

15 Levja družba oziroma položaj, ko ena od pogodbenih strank le daje in ničesar ne pridobi.

16 Ki določa: (1) Vsaka pogodbeni obveznost mora imeti dopustno podlago (razlog). (2) Podlaga je nedopustna, če je v nasprotju z ustavo, s prisilnimi predpisi ali z moralnimi načeli. (3) Domneva se da ima obveznost podlago, čeprav ta ni izražena. (4) Če ni podlage ali je ta nedopustna, je pogodba nična.

natančno od obveznosti tožnice, to še ne pomeni, da so njegove zaveze neveljavne, kot je pravilno ugotovilo žc sodišče prve stopnje in tudi utemeljeno poudarilo, da je toženec takšno pogodbo podpisal žc tretjič, saj je bil žc prej dvakrat izvoljen za poslanca Državnega zbora na listi tožnice. Težko je verjeti, da bi toženec še tretjič podpisal enako pogodbo, od katere ne bi imel nič. Na naroku dne 14. 9. 2017 je tudi povedal, da je tožnica pokrila zlasti medijski del volilne kampanje, kot je izdelava plakatov za vse kandidate. Nenazadnje pa so obveznosti, ki jih je toženec sprejel s podpisom Pogodbe „oživele“ šele z njegovo izvolitvijo za poslanca, od takrat naprej pa o tem, da bi toženec le dajal in nič dobil, ni mogoče govoriti.

Glede višine zahtevka

21. Sodišče prve stopnje je višino stroškov, ki jih je imela tožnica v volilni kampanji, ugotavljalo s pomočjo izvedenca finančne stroke, ki je na podlagi Revizijskega poročila o financiranju volilne kampanje list SDS za predčasne volitve poslancev v Državni zbor RS v letu 2014 z dne 24. 4. 2015, ki ga je izdelalo Računsko sodišče, ugotovil, da je tožnica v skladu z Zakonom o referendumu in volilni kampanji (ZRVK) na poseben volilni račun nakazala 79.063,06 EUR lastnih sredstev, poleg tega pa se je na račun nateklo še 89.996,26 EUR drugih nakazil, 1.075,00 EUR drugih oblik prispevkov in obresti v znesku 0,68 EUR. Za financiranje volilne kampanje je bilo glede na mnenje izvedenca porabljenih 168.139,23 EUR. Tožnica je glede na to zmanjšala tožbeni zahtevak tako, da je namesto 8.044,87 EUR¹⁷ zahtevala plačilo 8.006,63 EUR s pripadajočimi zakonskimi zamudnimi obrestmi.
22. Sodišče prve stopnje je zahtevku delno ugodilo. in sicer za znesek 1.231,73 EUR, ki ga je izračunalo tako, da je od skupnega zneska stroškov volilne kampanje 168.139,23 EUR odštelo sredstva, ki jih je tožnica prejela kot organizatorica volilne kampanje na podlagi 24. člena ZRVK¹⁸ v višini 59.747,16 EUR, tako izračunan znesek stroškov volilne kampanje (108.392,07 EUR) pa delilo s številom vseh poslancev, ki so kandidirali (88) in ne s številom tistih, ki so bili izvoljeni (21). Tožnica neutemeljeno

¹⁷ Tožnica je v tožbi izhajala iz zneska 168.942,38 EUR (: 21 = 8.044,87 EUR).

¹⁸ Ki določa, da imajo organizatorji volilne kampanje, katerih listam so pripadli mandati za poslance v državnem zboru ali v Evropskem parlamentu, pravico do povračila stroškov volilne kampanje v višini 0,33 EUR za dobljeni glas. pri čemer skupni znesek povrnjenih stroškov ne sme preseči zneska porabljenih sredstev, razvidnega iz revizijskega poročila računskega sodišča.

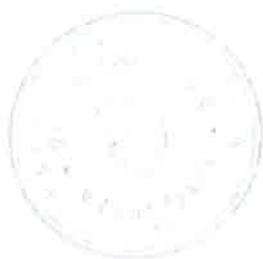
nasprotuje znižanju stroškov volilne kampanje za znesek, ki ga je tožnica prejela od države, in sicer z argumentom, da prvi odstavek 15. člen ZRVK določa, da so stroški volilne kampanje stroški, ki so potrebni za izvedbo volilne kampanje za posamezno kandidatno listo ali posameznega kandidata ali za izvedbo referendumov. Ta argument ni prepričljiv, ker citirana določba prvega odstavka predstavlja le definicijo stroškov volilne kampanje, v nadaljnjem besedilu jih pa konkretnije opredeljuje. Ker mora v skladu s 7. členom Pogodbe toženec povrniti sorazmeren del stroškov, ki jih je SDS imela v volilni kampanji, znesek po 24. členu ZRVK pa je namenjen prav povrnitvi stroškov organizatorja volilne kampanje (SDS), je ugotovljenemu namenu dogovora o povrnitvi stroškov skladna le taka razlaga 7. člena Pogodbe, da gre za stroške, ki so stranki z volilno kampanjo dejansko nastali. V nasprotnem primeru bi tožnica vsaj del stroškov dobila povrnjenih dvakrat.

23. Utemeljeno pa tožnica opozarja, da sodišče prve stopnje pri tem, ko je znesek dejanskih stroškov tožnice (108.392,07 EUR) delilo s številom vseh kandidatov za poslanca, ne pa le s številom poslancev, ki so bili izvoljeni, ni upoštevalo razlike med koristni izvoljenih in neizvoljenih kandidatov. Sodišče prve stopnje je navedlo, da je način izračuna, ki predvideva delitev stroškov le med izvoljene poslance, nepošten oziroma nesorazmeren, ker so bila sredstva porabljena za pokritje stroškov vseh kandidatov, tudi tistih, ki niso bili izvoljeni. Sodišče prve stopnje je pri tem prezrlo, da zahtevek tožnice temelji na 239. členu OZ, po katerem mora toženec svojo obveznost izpolniti pošteno v vsem, kot se glasi, in da ne gre za pogodbeno kazen, pri kateri lahko sodišče zmanjša pogodbeno kazen, če je nesorazmerno visoka, pa še to le na dolžnikov zahtevo (252. člen OZ). Način izračuna sorazmernega dela stroškov volilne kampanje, ki upošteva le število izvoljenih poslancev, ni ne nepošten ne nesorazmeren in upošteva značilnosti proporcionalnega volilnega sistema, na kar utemeljeno opozarja tožnica. Toženec je bil za poslanca namreč izvoljen tudi zaradi glasov, ki so jih prejeli kandidati, ki za poslance niso bili izvoljeni. Kot je bilo že poudarjeno, je pomembno le, da dogovorjeni način izračuna ne privede do tako visokega zneska, ki bi poslanca lahko pomembno oviral pri izstopu iz stranke oziroma poslanske skupine.
24. Pritožbeno sodišče je zato pritožbi tožnice delno ugodilo in izpodbijano sodbo spremenilo (peta alineja prvega odstavka 358. člen ZPP) tako, da mora toženec poleg že prisojenega zneska (1.231,73 EUR) plačati še

3.929,50 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 13. 10. 2016 do plačila (skupaj 5.161,23 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 13. 10. 2016 do plačila). Posledično je spremenilo tudi odločitev o stroških postopka pred sodiščem prve stopnje. Izhajalo je iz odmere pravnih stroškov obeh strank, ki jo je opravilo že sodišče prve stopnje in ni izpodbijana. Tožnici so bili priznani stroški v višini 4.015,00 EUR, tožencu pa v višini 2.878,65 EUR. Po delni spremembi odločitve o glavni stvari je tožnica uspela s 64,5% svojega zahtevka, toženčev uspeh pa je 35,5% (drugi odstavek 154. člena ZPP). Tožnica je torej upravičena do povrnitve 2.589,68 EUR pravnih stroškov, toženec pa do 1.021,92 EUR. Po medsebojnem pobotu pravnih stroškov mora toženec tožnici v 15 dneh povrniti 1.567,76 EUR pravnih stroškov, v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ki začnejo teči prvi dan po izteku roka za prostovoljno izpolnitev obveznosti (prvi odstavek 313. člena ZPP v zvezi s prvim odstavkom 299. člena OZ).

25. V preostalem delu je pritožbeno sodišče pritožbo tožnice in v celoti pritožbo toženca zavrnilo in sodbo sodišča prve stopnje v izpodbijanem in nespremenjenem delu potrdilo (353. člen ZPP).
26. Izrek o pritožbenih stroških temelji na 165. členu ZPP. Toženec s pritožbo ni uspel in sam krije svoje stroške, tožnici pa mora povrniti njene stroške pritožbenega postopka (drugi odstavek 154. člena ZPP). Pritožbeno sodišče je tožnici priznalo 500 točk za sestavo pritožbe, 2% (10 točk) za materialne stroške, 22% DDV in 315,00 EUR za sodno takso za pritožbo, kar skupaj znaša 688,32 EUR. Glede na vrednost s pritožbo izpodbijanega dela (6.774,90 EUR) je tožničin uspeh 58%, zato ji mora toženec povrniti sorazmeren del stroškov pritožbenega postopka v znesku 399,22 EUR, in sicer v 15 dneh, v primeru zamude pa z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ki začnejo teči prvi dan po izteku roka za prostovoljno izpolnitev obveznosti (prvi odstavek 313. člena ZPP v zvezi s prvim odstavkom 299. člena OZ).

Ljubljana, 11. decembra 2019

Predsednica senata:
mag. Nataša Ložina l.r.

Ta prepis je soglasen s prvotnim dokumentom.

Priloga: 1000-1/19
stroški 02